

הקדמת הרמטכ"ל

חמישים שנים חלפו מאז פתחו צבאות ערב במתקפת פתע משולבת ומתואמת נגד מדינת ישראל בצוהרי יום הכיפורים - יום תענית מיוחד לעם היהודי.

חמישים שנים של למידה ושל הפקת לקחים.

הייתה זו המלחמה הרב-זירתית הגדולה האחרונה של צה"ל. לחמנו מאז בחזיתות אחרות ובהיקפים משתנים, אך לא הייתה עוד מלחמה שהציבה אתגרים כה מורכבים בפני הדרג המדיני והדרג הצבאי, מלחמה שהותירה חותם כה עמוק בצה"ל, בחברה הישראלית ואף במזרח התיכון כולו.

זהו סיפורה של מלחמה שנפתחה בהפתעה ובנחיתות צה"ל בשתי החזיתות. ברמת הגולן ניצבו 177 טנקים בלבד מול חמש דיוויזיות חי"ר ושריון סוריות, שכללו כ-1,400 טנקים, בדרכן למורדות המערביים של הגולן לשליטה על עמק החולה; על קו תעלת סואץ היו המעוזים מאוישים בדלילות, ובעורפם היו ערוכים כ-300 טנקים, בעת שחמש דיוויזיות חי"ר מצריות התחילו בצליחת תעלת סואץ לקראת כיבוש מערב סיני, ובעקבותיהן יותר מ-2,000 טנקים מצריים ערוכים לקרב. הקרבות המתועדים באטלס זה מתארים כיצד הצליחו כוחות הסדיר והמילואים של צה"ל להתגבר על כשלון ההתרעה ולהשיג הכרעה, בהתייבם מקץ 16 ימי לחימה עקובה מדם במרחק 40 ק"מ מדמשק ובגדה המערבית של הסואץ, 101 ק"מ מקהיר.

ספר המפות והמבצעים שלפנינו משרטט תמונה בהירה של המלחמה על רובדיה השונים, ומניח תשתית בסיסית ללימוד היבטיה המבצעיים; אך יש מרכיבי ניצחון שמפות לא תוכלנה להציג. אין חולק, כי המצוינות הטקטית בשדה הקרב מילאה תפקיד מכריע בהגנה ובמעבר להתקפה נחושה, אולם מעליה ובבסיסה היה זה ניצחון הרוח - תושיית הלוחמים והמפקדים, דבקותם במשימה, עוז רוחם וגבורתם תחת אש, לצד הרעות, הלכידות והערבות ההדדית של הלוחמים ביבשה, באוויר ובים. התגייסותם המהירה וללא תנאי של אנשי המילואים, מעידה עד היום על תחושת שותפות הגורל ועל הנכונות לשאת בכל מחיר בהגנה על הבית מפני חורבן שלישי.

צה"ל של אחרי מלחמת יום הכיפורים למד והפיק לקחים רבים - מארגון הצבא ועד לתורת הלחימה.

גם בחלוף יובל שנים, ומתוך הזיכרון ועומק הכאב של המלחמה ההיא, עלינו לראות עצמנו כאילו היינו במצרים ובסוריה, כאילו אנחנו לחמנו במלחמת יום הכיפורים.

כשפנינו אל שדות קרב ואתגרים אחרים, נשוב ונעיין בתולדות המלחמה ההיא ובמהלכי הצבאיים, נלמד מהם ונשתפר נוכח לקחי העבר, איומי ההווה ואתגרי העתיד. נישא עמנו את גבורתם של לוחמיה, את זכרם של אלה שלא שבו ואת כאב המשפחות השכולות. נמשיך לחשוב ולהטיל ספק, לתכנן ולהיזהר מקיבעונו, לאמן את כוחותינו ולהכנים ליום פקודה, לכל תרחיש ובכל אחת מהזירות שבהן צה"ל פועל.

כאז כך היום, המפות מתארות שטח ותוכנית; האנשים ההולכים את החיצים, הם הנדרשים לגבורה, לתבונה ולמקצועיות - את אלה קונים בעיקר בלמידה מדרכם של מפקדי ולוחמי עבר. מלחמת יום הכיפורים היא כר נרחב ללמידה עבור כולנו.

למידה מהנה,

הנ"ל

רב-אלוף הרצי הלוי
ראש המטה הכללי